

RADBRAKEN

Het rad, een specialiteit van de Duitse landen van het Heilige Roomse Rijk, bleef in sommige gebieden tot in de achttiende eeuw in gebruik. Bij deze methode kon de staat precies bepalen hoe lang de veroordeelde gevangene moest worden gestraft. In 1762 bepaalde een rechter in Toulouse dat Jean Calas, een koopman die ervan was beschuldigd dat hij zijn eigen zoon had vermoord, pas de *coup de grâce* (de genadeslag) mocht krijgen nadat hij twee uur was geradbraakt. In extreme gevallen zouden de slachtoffers nog dagenlang in leven zijn gebleven.

Eerst bond de beul het slachtoffer op een groot wagenwiel, waarbij de ledematen zich bevonden boven de openingen tussen de spaken. Met een speciaal ontworpen zware metalen staaf brak hij vervolgens elk ledemaat op meerdere plekken. Omdat de beul de veroordeelde zo lang in leven moest houden als het vonnis had bepaald, was het belangrijk dat hij de vitale organen spaarde en dat het bloedverlies beperkt bleef. Waarschijnlijk werden eerst de dijbeenderen en bovenarmbeenderen verbrijzeld, gevolgd door de kuit en polsen. Een breuk op die plekken levert meer bloedverlies op omdat de botsplinters daar sneller door de huid steken. Het is moeilijk voorstelbaar met hoeveel pijn deze vorm van executie gepaard ging - en dan was de beul nog niet eens begonnen aan de knieschijven, ellebogen of handen.

Radbraken 'van onderen af' was bedoeld om het leven van de veroordeelde zo lang mogelijk te rekken en de kwelling zo groot mogelijk te maken. Voeten, benen, handen en armen werden om beurten verbrijzeld voordat een dodelijke klap op het hoofd of de nek werd toegebracht. Bij 'van boven naar onderen' werd het slachtoffer eerst bewusteloos of dood geslagen voordat de ledematen werden verbrijzeld. De rechtbank schreef precies voor welke procedure moest worden gevolgd om te zorgen dat de straf bij de misdaad paste, maar ook omdat het loon van de beul afhing van de voorgeschreven methode. In 1782 kreeg een Servische beul 20 florijnen voor 'van onder naar boven' en 18 voor 'van boven naar onderen'.

Zodra de voorgeschreven tijd was verstreken, werd het leven van het slachtoffer beëindigd. Dat kon op meerdere manieren gebeuren. Een paar flinke

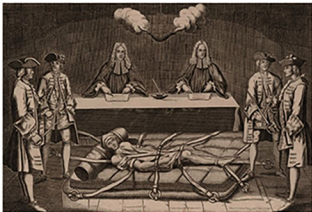
1113 Radbraken betekende een uiterst pijnlijke, publieke dood.

1115 De heilige Catharina (287-305 na Christus) werd veroordeeld tot het rad. Volgens de legende brak het rad toen zij het aanraakte. Daarop hakten de Romeinen haar hoofd eraf.

In Frankrijk werd een zeer dramatische variant toegepast, waarbij de misdadiger op zijn Engels werd opgehangen en getrokken, maar vervolgens werd gevierendeeld door paarden, die met de vier ledematen werden verbonden en verschillende kanten op moesten galopperen. In 1757 pleegde François Damiens een aanslag op koning Lodewijk XV. Hij maakte alleen in een klein schrammetje op zijn arm. Damiens werd gefolterd en gevangengezet en daarna naar het schavot gebracht. Met gloeiende tangen werden stukken huid van zijn borst, dijen, kuiten en armen getrokken; gesmolten lood, kokende olie, vloeibare hars, was en zwavel werden in de wonden gegoten. Vervolgens trok de beul de gewrichten en pezen van zijn ledematen los met een dolk en maakte ze vast aan vier paarden. Eenmaal uiteengereten werd het lijk (we mogen aannemen dat hij inmiddels dood was) verbrand en de as werd verstrooid op de wind.

||||| Bij het vierendelen werd vaak gebruikgemaakt van paarden, vooral in Frankrijk.

Na vierdeling werd het hoofd vaak op een opvallende plek gezet. Als eerste werd het hoofd van William Wallace, de Schotse rebel die in 1305 werd geëxecuteerd, boven de ophaalbrug van London Bridge geplaatst; in de 350 jaar daarna zouden er nog vele volgen.

Voor het werd tentoongesteld, werd het hoofd gekookt in een kruidenmengsel met komijn en andere kruiden en specerijen om het te conserveren en zodat de vogels het minder lekker zouden vinden. Simon Sudbury, de aartsbisschop van Canterbury, werd gedood tijdens de Engelse Boerenopstand van 1381. Zijn mijter werd op zijn hoofd gespijkend om hem herkenbaar te maken, waarna het hoofd op de Old London Bridge werd geplaatst. Natuurlijk vielen de hoofden vaak op straat, waar ze veel opschudding veroorzaakten, zoals blijkt uit dit verslag uit 1772 uit de *Morning Chronicle*: 'De zwarte, vormloze klont viel. Vrouwen gilden, mannen haptten naar adem van schrik. Een vrouw naast me viel flauw bij de aanblik.'

||||| Robert François Damiens voor de rechter in het Châtelet in Parijs, 1757. Gevangenen werden tijdens het proces al vermederd.

London Bridge was de belangrijkste toegangsbuig naar Londen voor wie van het vasteland kwam. Het brugwachtershuis hing vol met deze gruwelijke aandenkens, die mensen eraan herinnerden dat ze de wetten moesten gehoorzamen. Op zeker moment hingen er maar liefst 34 hoofden aan de poort, die netjes werden

||||| Traitor's Gate, Old London Bridge. De 'Keeper of the Heads' moest zorgen dat de hoofden van de verraders niet op de voorbijgangers vielen.

PLOTSSELINGE OPHANGING

In de negentiende eeuw ontwikkelden de Amerikanen hun eigen ophangtechnieken, ook om het lijden te verminderen. Men gebruikte een speciale knoop, de Amerikaanse knoop, bedoeld om de dood snel en pijnloos te laten intreden. Deze strop, gemaakt van dikke hennepvezels, had dertien of vijftien windingen vlak boven de lus. De knoop werd links achter het hoofd geplaatst. Door het gewicht klapte de knoop naar voren wanneer de gevangene viel, zodat zijn nek brak en de gehangene het bewustzijn verloor. Nieuw was ook dat men het touw kookte voor gebruik, zodat het niet meer rekte. Als een touw te veel rek had, veerde de gehangene soms eerst een paar keer op en neer. De Amerikanen kookten het touw niet alleen, ze hingen er ook een zandzak aan om de rek eruit te halen, net als de Britten. De windingen en het touw werden bovendien geolief of ingewreven met zout, zodat het touw soepeler gleden en de knoop strakker aantrok.

Een andere Amerikaanse specialiteit waren lange kappen. Deze werden over het hoofd en de schouders getrokken, zodat de gevangenen niet konden zien dat de hengel werd overgehaald en de toeschouwers niet zagen dat de gehangene akelig grimaste door het verstikkingsproces. Om te voorkomen dat het touw striemen achterliet, kregen de gevangenen eerst de kap op; daarna kwam de strop.

De Amerikanen ontwikkelden een eigen, unieke vorm van ophanging, de 'plotselinge ophanging'. Bij deze methode werd gebruikgemaakt van een ingewikkeld mechanisme dat de veroordeelde onverwachts hard omhoogtrok. Er bestonden meerdere varianten.

In Connecticut werd in de jaren twintig een systeem gebruikt waarbij de strop was verbonden met een 15 meter lang touw, dat langs een reeks katrollen en rollen liep en bij het uiteinde was bevestigd aan een gewicht dat 90 centimeter boven de vloer hing in een aangrenzende kamer. Een blokkeerpen zorgde dat het touw strakgespannen bleef totdat de beul het gewicht losliet door op een pedaal te trappen. Door de plotselinge beweging brak de nek meestal meteen.

Deze methode was helaas niet erg betrouwbaar. De getuigen die in 1887 de executie van Roxalana Druse hadden bijgewoond, waren zo getraumatiseerd door de ervaring dat de autoriteiten van New York besloten op zoek te gaan naar een humanere vorm van executie, wat leidde tot de introductie van de elektrische stoel in 1890. Mevrouw Druse had, met hulp van haar dochter Mary

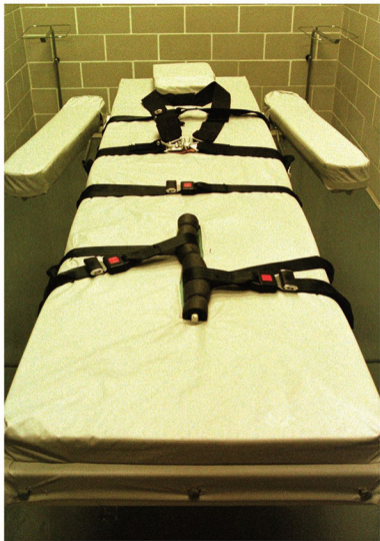
1811 De strop. De dikke knoop met windingen wordt meestal vastgezet achter het linkeroor. Wanneer de gevangene omlaag valt, trekt het touw strak en duwt de knoop het hoofd naar voren, zodat de nek breekt.

Druse, haar echtgenoot vermoord. De dochter kwam ervan af met een gevangenisstraf, maar Roxalana werd veroordeeld tot de dood door plotselinge ophanging. In de gevangenis deed ze onbeschoft en hooghartig, maar ze was een gebroken mens toen het tijd werd voor haar afspraak met de strop. Ze begon oncontroleerbaar te huilen en te schudden, en terwijl twee potige hulpschrijfs haar het schavot op worstelden, begon ze hysterisch te gillen. Ze schoot omhoog en haar nek brak niet. Het duurde enkele minuten voordat haar lichaam ophield met schoppen en ze niet langer naar adem hapte.

De gevoelens van de bewakers die opdracht hadden om de terechtstellingen uit te voeren, werden op verschillende manieren beschermd. Bij één vorm van plotselinge ophanging pleegden de veroordeelden in feite zelfmoord. Wanneer ze op het valluik stapten, bracht hun gewicht een reeks loden kanonskogels in beweging, die omlaag rolden totdat hun gewicht groter was dan dat van de veroordeelde en het touw aanspande. In Californië gebruikte men een wat traditioneler valmechanisme, maar stonden drie bewakers in drie afgeschermdes hoekjes. Ze moesten elk tegelijkertijd een hendel overhalen, maar slechts één hendel was verbonden met het valluik, zodat ze geen van drieën wisten wie de dood van een medemens op zijn geweten had.

1811 Op 7 juli 1865 werden vier personen opgehangen in het Washington Arsenal, op beschuldiging van betrokkenheid bij de moord op Abraham Lincoln. Ze bleven 25 minuten hangen en werden toen losgesneden.

Daarnaast werden andere procedures ontwikkeld om de mentale belasting voor het personeel en de veroordeelde tot een minimum te beperken. In Missouri werd het doodvonnis meestal tien dagen voordat het werd voltrokken afgegeven. De veroordeelde werd kort na het afgeven van het vonnis overgeplaatst naar een andere cel, waar hij speciale bewaking kreeg, om te voorkomen dat hij zelfmoord pleegde of door een andere gevangene werd vermoord. Byrd had gedreigd zelfmoord te plegen en werd dus zo snel mogelijk naar de andere cel overgeplaatst. Andere gevangenen die op de doodstraf wachten, moedigen degene van wie de executiedatum bekend is vaak aan om zelfmoord te plegen. Een bewaker hield de gevangenen daarom 24 uur per dag in de gaten en hield op een typemachine precies bij wie er op bezoek kwam, wie er belde, wat er werd gegeten en wat er werd besproken. Deze bewaker zat bij de veroordeelde in de cel en werd van hem gescheiden door een stuk metalen gaas.

De veroordeelden kregen gratis maaltijden en mochten onbeperkt sigaretten roken, frisdrank drinken en snoepen. Ze hadden een eigen videorecorder en televisie, en keken ongetwijfeld naar de nieuwste films van Sylvester Stallone, Arnold Schwarzenegger of Jackie Chan. Ze mochten onbeperkt gebruikmaken van een open telefoonlijn, waarmee ze met hun advocaat konden praten, en mochten hun juridisch dossier meenemen in de dodencel. Twee bezoekers per keer waren toegestaan, maar op de avond voor de executie moesten alle bezoekers om zes uur vertrekken.

Daarna werd een strak protocol gevolgd. Om 23.35 uur werd de gevangene naar de brancard geleid en vastgebonden. De executie begon om 00.01 uur. Het lijkt misschien een 'wrede en ongewone straf' om gevangenen de hele dag en avond wakker te houden voor hun terechtstelling, maar Armontrout had goede redenen om zijn gevangenen op de eerste minuut van de geplande datum terecht te stellen: als er iets misging, had hij nog 24 uur om de klus te klaren.

Andere redenen waren dat zo minder demonstranten een wake konden houden, zeker als ze kinderen hadden, en dat de rest van de gevangenisbevolking sliep en dus minder stampij zou maken.

Vanwege hun eed konden artsen niet het infuus inbrengen, maar ze konden de gevangene wel in de gaten houden en hem doodverklaren. Speciaal geschoolde anesthesiemedewerkers schoven het infuus in. Vaak was een speciale procedure nodig waarbij een sneetje in de huid werd gemaakt en de ader eruit werd getild met een hecht draad, zodat de naald makkelijker kon worden ingebracht.

De cocon van Missouri

Terdoodveroordeelden in Missouri die zich misdroegen, werden in de 'cocon' geplaatst: vastgebonden tussen twee stretchers waar alleen hun hoofd en voeten uitstaken. Zo stonden ze urenlang tegen een muur, soms ondersteboven, of werden ze geslagen.

LIJKS De ruimte waar de dodelijke injecties worden toegediend in Arizona. De gespen op de riemen zijn kan worden vastgezet. Van tevoren wordt bepaald hoe lang ze moeten zijn.